

RAPPORT

Handleiding gebruik Leidraad Inrichting Openbare Ruimte

In Excel

Klant: Gemeente Almere

Referentie: BH4388-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0001

Status: S0/P01.01

Datum: 28 april 2021

Gemeente Almere

Titel document: Handleiding gebruik Leidraad Inrichting Openbare Ruimte

Ondertitel:

Referentie: BH4388-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0001

Status: P01.01/S0

Datum: 28 april 2021

Projectnaam: LIOR Almere

Projectnummer: BH4388

Auteur(s): Patrick Gooren

Opgesteld door:

Gecontroleerd door:

Datum:

Goedgekeurd door:

Datum:

Classificatie

Alleen voor intern gebruik

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veeleenvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V. en dient voor publicatie of anderszins openbaar maken te worden geanonimiseerd.

Inhoud

1	Waarom een LIOR?	3
2	Hoe kun je eisen vinden?	5
3	Hoe kun je eisen selecteren voor een ontwikkeling?	6
4	Hoe meld ik wijzigingen in een eistekst?	8
5	Wat kun je met deze eisen?	8
6	Wat moet ik niet vergeten als ik met de eisen aan de slag ga?	9
7	Wie is de documenteigenaar van de LIOR?	9
8	Waar kan ik de laatste versie van de LIOR vinden?	10
9	Wanneer krijgt de LIOR een update?	10

1 Waarom een LIOR?

De Leidraad Inrichting Openbare Ruimte met al zijn eisen en aanbevelingen vormt een 'encyclopedie', waar voor alle projecten uit geput kan worden. Het voorkomt dat veelvoorkomende eisen steeds opnieuw moeten worden geformuleerd en besproken.

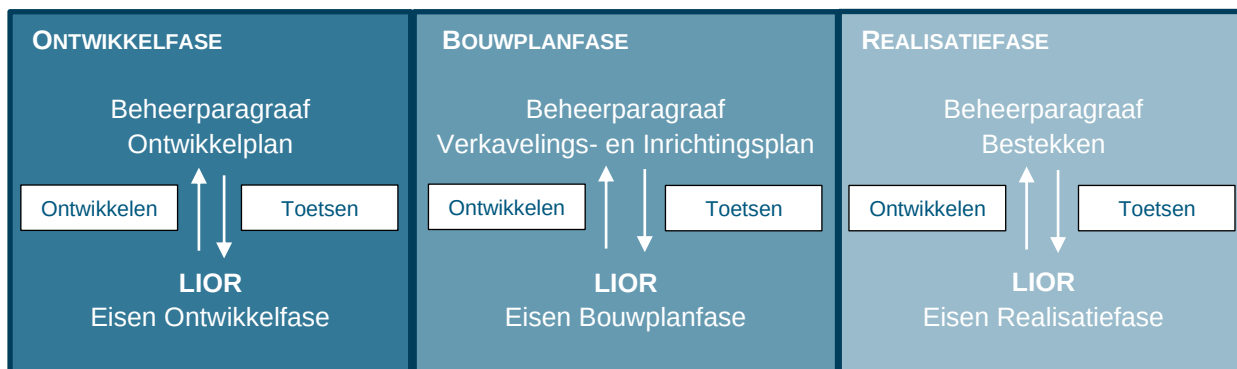
De LIOR kan en wordt op twee manieren gebruikt binnen gemeente Almere:

1. Toets proces

Binnen het toets proces wordt de LIOR gebruikt om de verschillende Beheerparagrafen te toetsen, dus de beheerparagraaf in de ontwikkelfase, de beheerparagrafen in de bouwplanfase en de beheerparagraaf in de realisatiefase. Daarmee sluiten we met de LIOR mooi aan op het IAGO-proces. Hier zal de LIOR in het begin vooral voor worden gebruikt.

2. Ontwikkelp proces

De eisen in de LIOR, in de verschillende fases van het IAGO-proces, vormt de input voor projecten. Dit kunnen (her)ontwikkelingen zijn, maar kunnen ook worden gebruikt voor groot onderhoud en vervangingen. Dit is het groeiperspectief. Na afronding van de realisatiefase, vierde kwartaal 2021, is de LIOR (de encyclopedie) compleet. Dan kan de LIOR worden ingezet in het ontwikkelproces.

Afbeelding 1. Gebruik LIOR in de verschillende fases van het IAGO-proces

Het ontwerpen, realiseren en beheren van de openbare ruimte vraagt om de inbreng van kennis van veel partijen. Een leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR) vindt zijn oorsprong in het beter willen afstemmen en communiceren over de te maken keuzes. Het vastleggen van de standaardkeuzes en oplossingen schept ruimte voor discussie. Door het gebruik van standaardkeuzes kan de discussie zich meer focussen op 'unieke, specifieke projecteisen'. En dus minder op die standaardkeuzes vanuit de leidraad inrichting openbare ruimte. Het initiatief voor het opstellen van een 'Programma van Eisen' (PvE) openbare ruimte ligt dikwijls bij beheerders. Deze LIOR is opgesteld door de beheerders (specialisten en TBA's) van Stedelijke Beheersystemen. Zij hebben sinds lange tijd te maken met het beheer van de openbare ruimte en hebben veel ervaring met inrichtingsprincipes die wél en niet werken. Beheerders willen deze ervaring graag inbrengen door randvoorwaarden voor een ontwerp formuleren en de gemaakte ontwerpen toetsen op de toepassing van de gestelde randvoorwaarden.

Een succesvolle 'leidraad inrichting openbare ruimte' (vanaf hier LIOR) is echter breder en wordt gevormd en gedragen door alle partijen die betrokken zijn bij de openbare ruimte. Een leidraad maakt deel uit van het beleid voor de openbare ruimte. De meerwaarde ligt in het gezamenlijk kiezen voor bepaalde eisen en het zicht hebben op de onderlinge samenhang, versterking of tegenstrijdigheden. De LIOR kan worden ingezet bij alle (her)ontwikkeling binnen de gemeentegrenzen van Almere. De vraag om eisen komt vaak op tafel als een projectontwikkelaar aan de slag wil in de openbare ruimte van Almere, maar ook bij projecten waar evt. afdeling Gebiedsontwikkeling de ontwikkelaar is.

Daarnaast is het mogelijk om de LIOR te gebruiken als controlemiddel in het IAGO-proces en daarmee ter ondersteuning van het beheerparagraafproces om de producten van gebiedsontwikkeling te toetsen.

Een leidraad inrichting openbare ruimte wordt om de volgende redenen opgesteld:

- Het verbeteren van de communicatie en de implementatie van de beleidsuitgangspunten m.b.t. de openbare ruimte;
- Het realiseren van de doelstellingen van een gemeente door inzicht te geven in de relatie tussen de verschillende eisen, van ontwikkel- tot bouwplan- en realisatiefase (IAGO-proces);
- Het regelen van de inbreng en uitwisseling van alle kennis over de openbare ruimte in het ontwerpproces, ten behoeve van de ontwerp kwaliteit en het beheer in de uiteindelijke gebruiksfase;
- Besluitvorming met inbegrip van alle kwaliteiten in die openbare ruimte, dus ook het toekomstige beheer en onderhoud en financiële, technische, organisatorisch en juridisch middelen;
- Het opstellen van specificaties en contracten voor externe opdrachtnemers/projectontwikkelaars.

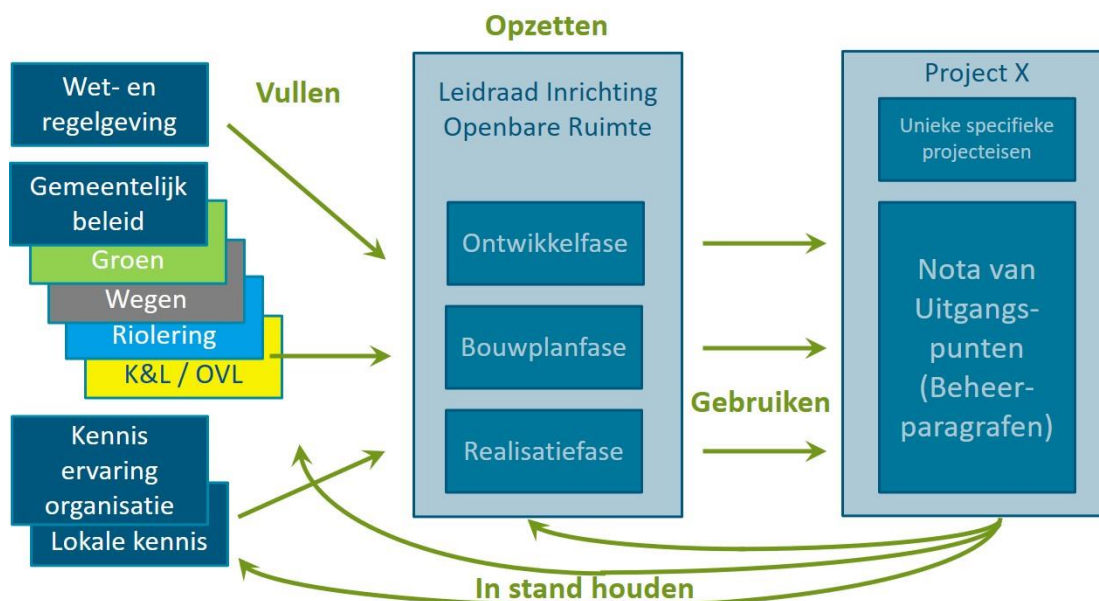
Tips en valkuilen

Een 'leidraad inrichting openbare ruimte' biedt gemak in standaardsituaties, waardoor ontwerpers en beheerders meer tijd hebben om zich te buigen over afwijkingen en unieke oplossingen in bijzondere situaties. Het biedt daarmee een handvat voor eenduidig handelen. Het hebben van een leidraad moet er echter niet toe leiden dat men 'verstart' en niet meer openstaat voor nieuwe ideeën en niet voorziene situaties. De leidraad zelf is niet het doel, maar een middel om de communicatie tussen partijen over de openbare ruimte te ondersteunen.

Een leidraad inrichting openbare ruimte is een gestructureerde verzameling van eisen en standaardoplossingen die voortkomen uit wet- en regelgeving, gemeentelijk beleid en praktische kennis en ervaring. Voor deze structurering is gebruikgemaakt van de ordeningsprincipes van functies, objecten en eisen, zoals beschreven in de functieboom en de objectenboom. De LIOR geeft invulling aan de eisen. Voor de toegankelijkheid wordt een leidraad verdeeld in de ontwikkel-, bouwplan en realisatiefase, conform het IAGO-Proces. Onderstaande afbeelding geeft de structuur van een LIOR weer.

Om een duidelijk inzicht te geven in het proces om te komen tot en het gebruik van de LIOR is inzichtelijk gemaakt hoe dit proces in elkaar zit. We maken onderscheid in de volgende onderdelen:

- Opzetten;
- Vullen;
- Gebruiken;
- In stand houden.

Afbeelding 1. Processen in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte

In dit document zullen we ons daarom focussen op het gebruik van de LIOR in de Excel vorm waarin het gebruikt wordt binnen gemeente Almere.

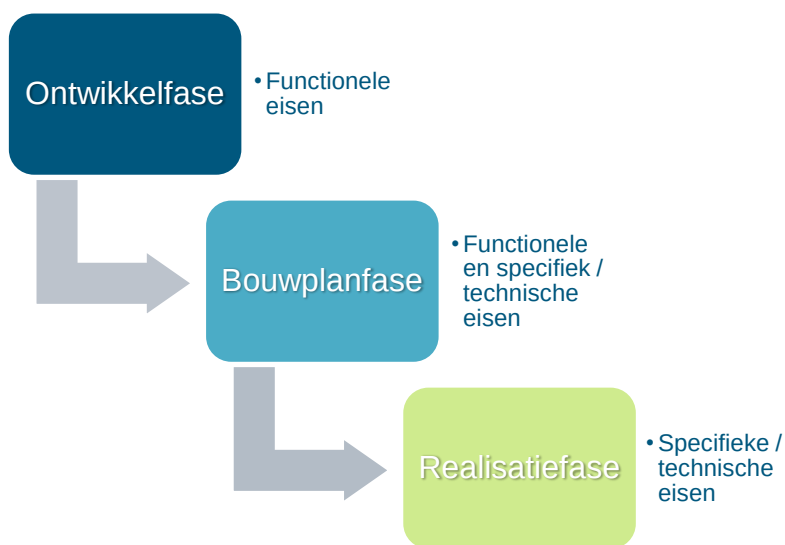
Naast de ontwikkeling van een LIOR binnen Stadsruimte is er gelijktijdig ook een Leidraad Duurzame Gebiedsontwikkeling (LDGO) in ontwikkeling bij afdeling Gebiedsontwikkeling. En een Leidraad Duurzame Inkoop en Contracteren (LDIC) vanuit inkoop. Er is een duidelijke overlap tussen de LDGO en de LIOR. In de komende jaren zullen deze twee leidraden waarschijnlijk steeds dichter bij elkaar komen en misschien zelfs uiteindelijk wel één Leidraad worden.

2 Hoe kun je eisen vinden?

De eisen zijn beschreven voor de drie verschillende fases conform het IAGO-proces. Wat betekent dat er eisen zijn beschreven voor de volgende fases:

- Ontwikkelfase
- Bouwplanfase
- Realisatiefase (i.o.)

Tussen de verschillende fases is een relatie aanwezig. Dit betekent dat er ten eerste een ontwikkelfase eis moet zijn. Daaronder komen vervolgens bouwplanfase eisen en daar weer onder realisatiefase eisen, zie onderstaande afbeelding. Het is dus niet mogelijk om een realisatiefase eis te hebben zonder dat daar een bouwplanfase eis boven zit en daar weer boven een ontwikkelfase eis. Dit is de kern van de opbouw van de LIOR in Almere.

Afbeelding 2. Relatie tussen de verschillende eisen

In de LIOR, en het maakt niet uit in welke fase je zoekt, vind je telkens de volgende opbouw terug. De volgende kolommen zijn zichtbaar en doorzoekbaar:

Kolom	Omschrijving	Toelichting
A	Object nummer	Object nummer conform objectenboom gem. Almere
B	Object	Object naam
C	ID SE	Nummer van Systeemeis (SE)
D	Systeemeis titel	Kort beschrijving van de systeemeis
E	Actuele eistekst	De daadwerkelijke beschrijving van de eis
F	Toelichting	Korte toelichting van de eis (alleen voor intern gebruik)
G	Opmerkingen/ vraag	Eventuele opmerking of vraag
H	Status	Status van de eis. Geldt deze op dit moment

I	Toelichting status	Mogelijkheid om de status toe te lichten
J	Initiator eis	Waar komt de eis vandaan? Wetgeving, beleid etc.
K	Brondocument	Verwijzing naar het brondocument
L	Hardheid	Is het een eis of een wens
M	IAGO-proces	Verwijzing naar welke fase in het IAGO-proces
N	Type systeemeis	Bijv. functionele of specifieke eis
O	Aspect	Als er sprake is van een aspecteis*

Tabel 1. Opbouw en structuur Leidraad Inrichting Openbare Ruimte

* aspecteisen: eisen die de prestaties bij de functionaliteit expliciteren ten aanzien van de aspecten betrouwbaarheid, beschikbaarheid, onderhoudbaarheid, veiligheid, beveiliging, gezondheid, omgeving & milieu, economie en politiek (RAMSSHEEP-aspecten)

Hieronder een voorbeeld (screenshot) uit de bouwplanfase eisen.

Object nummer	Object	ID SE	Systeemeis titel	Actuele eistekst	Toelichting
3.1	Speellandschappen	SYS-00013	Spelen, avontuurlijk	Speel- en beweegruijnte dient op een avontuurlijke manier ingericht te zijn. De omgeving dient natuurlijk, groen en uitdagend te zijn. De verschillende grondvormen van spelen moeten aanwezig zijn. Er dient een evenwichtige spreiding te zijn in aanbod en locatie van speelomgeving. Zodat alle leertijdscategorieën in de omgeving op basis van de ervaringselen bedient worden.	0 t/m 3 jaar: Medegebruik van de formele plekken avontuurlijke speelplekken voor oudere kinderen; 4 t/m 8 jaar: Speelplekken en informele speelruimte (m.n. stoep); 9 t/m 11 jaar: Zoenen uitdaging en ontmoeting op speelplekken en op andere veilige plekken in de openbare ruimte; 12 t/m 18 jaar: Wil 'eigen' plekken met 'eigen' groepen voor sport en ontmoeting; 19 t/m 24 jaar: Medegebruik sportvoorzieningen. Benutten de openbare ruimte individuele sportbeoefening; 25 t/m 75 jaar: Als begeleider en medegebruiker op voorzieningen te vinden. Sporten en recreëren in openbare ruimte. Joggen, wandelen, fietsen, skaten, met kinderen spelen op speelplek of naar attractiepoint (water, g speelplek, et cetera); 75+: bankjes, waterpartij, dierenweide, winkels maken het aantrekkelijk om o pad te blijven gaan. Bezoek kleinkinderen. Als
3.1	Speellandschappen	SYS-00016	Spelen, breed aanbod		

Afbeelding 3. Screenshot van eisen in de bouwplanfase

Je kunt eisen zoeken door gebruik te maken van de filteropties in het bestand. Naast de omschrijving van de kolom in regel 1 staat het volgende symbool . Door op dit symbool te klikken klapt er een venster uit. Indien je in kolom B staat kun je de eisen filteren op bijv. 'Object'. Vervolgens kun je de actuele eisteksten lezen in kolom E, in dit voorbeeld rondom 'Speellandschappen'. Natuurlijk is het ook mogelijk om op de andere kolommen te filteren. Het tabblad is beveiligd en gegevens kunnen niet worden gewist uit de LIOR.

3 Hoe kun je eisen selecteren voor een ontwikkeling?

Er zijn twee opties om de benodigde eisen te kunnen selecteren, welke je vervolgens wilt voorleggen en bespreken met de ontwikkelaar. Echter zit er nog een stap voor en dat is het onderling overleg tussen de Technische Beheerder Adviseurs (TBA's) van de verschillende vakgroepen met de betreffende gebiedsadviseurs. Zij bespreken welke eisen er nodig zijn vanuit beheer voor de (her)ontwikkeling van een gebied. Deze lijst met eisen het PvE wordt vervolgens besproken met de collega's van gebiedsontwikkeling en eventueel met de ontwikkelaar.

Als het ware stellen de TBA's en de betreffende gebiedsadviseurs een PvE op voor de (her)ontwikkeling van een gebied. Veelal zullen dit eisen in de bouwplanfase zijn, maar van hen wordt ook verwacht dat zij over de ontwikkelfase nadenken en daar ook de benodigde eisen meenemen in het PvE.

1. Door eisen te kopiëren en te plakken naar een blanco lijst in bijv. Excel. Wat betekent dat je niet alle eisen uit de complete LIOR hoeft te bespreken met de collega's van gebiedsontwikkeling en eventueel met de ontwikkelaar. Echter betekent dit wel dat men zeer consequent moet werken om de eisen vanuit de LIOR te kopiëren naar de specifieke LIOR voor een ontwikkeling (PvE).
2. Door de gehele LIOR te bespreken met de collega's van gebiedsontwikkeling en specifiek aan te geven welke eisen van toepassing zijn. Door het specifiek benoemen van de te gebruiken eisen (ID SE). Dit betekent dat je alle benodigde eisen moet benoemen en ook hier moet men nauwgezet werken om geen eisen te vergeten of te enthousiast zijn door te veel eisen te benoemen.

Het PvE (de eerste optie, met eisen die van toepassing zijn voor een ontwikkeling) moet voorzien zijn van een datum en getekend door de betrokken partijen. Daarmee wordt aangegeven dat er gezamenlijke goedkeuring is voor de voorgestelde eisen voor de betreffende ontwikkeling. Mocht er naar verloop van tijd sprake zijn van veranderingen in de wet- en regelgeving, dan geldt dit onverkort op het PvE en de beschreven eisen hieromtrent in de LIOR. Andere wijzigingen of vernieuwingen in beleid of in de kennis en ervaring van de organisatie kunnen niet vanzelfsprekend worden gewijzigd na ondertekening van het PvE. In overleg met bijv. afdeling gebiedsontwikkeling is het tussentijds mogelijk om eisen aan te passen of aan te vullen, wijzigingen in beleid of in wet- en regelgeving moeten natuurlijk doorgevoerd kunnen worden.

Hieronder de werkwijze om te komen tot een PvE voor een (her)ontwikkeling.

Afbeelding 4: Werkwijze opstellen PvE

Als laatste worden de eisen van het gehele traject, dus van ontwikkel- tot en met realisatiefase, toegevoegd aan de beheerparagrafen. Zo is altijd duidelijk welke eisen in het PvE zijn beschreven voor een (her)ontwikkeling. Zie hoofdstuk één voor verduidelijking.

4 Hoe meld ik wijzigingen in een eistekst?

Na verloop van tijd zullen eisen en eisteksten aangepast of toegevoegd moeten worden. Tevens kunnen er wijzigingen ontstaan in documenten die een relatie hebben met de LIOR. Bijvoorbeeld de objectenboom, functieboom, rekenmotor etc. Wijzigingen binnen deze documenten dienen te worden besproken/afgestemd, heeft dit consequenties dan bespreken met de bijv. team OSBP. De LIOR is namelijk niet in beton gegoten, het is een dynamisch document wat onderhevig is aan vernieuwing en verbetering. In de komende jaren zullen inzichten veranderen, beleid worden aangepast en transities van het toneel verdwijnen en anderen hun opwachting maken.

Deze aanpassingen of toevoegingen kunnen worden gemeld bij de betreffende TBA's van team Stedelijke Beheersystemen (afdeling Stadsruimte). Zij zullen de eistekst beoordelen en indien van toepassing toevoegen aan de LIOR (zie hiervoor het beheerproces LIOR).

Een eistekst dient aangeleverd te worden in het format zoals deze ook wordt gebruikt in de huidige LIOR. Wat betekent dat de kolommen, beschreven in Tabel 1 in hoofdstuk 2, moeten worden gebruikt. Waarbij de kolommen A, C, H, I, M en O niet hoeven te worden gevuld. De betreffende TBA zal in contact treden met de collega die met de aanpassing of toevoeging komt, om eventuele verduidelijking te krijgen en om informatie toe te voegen in de verschillende nog niet gevulde kolommen.

Om meer richting en duidelijkheid te geven m.b.t. de eisen in de verschillende fases is in onderstaande tabel vormgegeven wat in welke fase thuishoort. Bijvoorbeeld m.b.t. het doel, het ontwerpproces of de link met de functie- en objectenboom.

Onderwerp	Ontwikkelfase	Bouwplanfase	Bouwplanfase	Realisatiefase
	Ontwikkelplan (OP)	Verkavelingsplan (VP)	Inrichtingsplan (IP)	Bestek en tekeningen
Doel	Beschrijven waarom we een ontwikkeling willen in een bepaald gebied	Beschrijven hoe we de ontwikkeling vorm kunnen geven qua verkaveling in een bepaald gebied	Beschrijven hoe we de ontwikkeling vorm kunnen geven qua inrichting in een bepaald gebied	Beschrijven wat we qua materialisering en vormgeving in een ontwikkeling willen hebben in een bepaald gebied
Eisen specificeren	Functioneel/Specifiek	Functioneel/Specifiek/ Technisch	Functioneel/Specifiek/ Technisch	Specifiek/Technisch
Wensen specificeren	Functioneel/Specifiek	Functioneel/Specifiek	Functioneel/Specifiek	-
Input in (IAGO Proces)	Projectopdracht en Ontwikkelingsplan	Verkavelingsplan	Inrichtingsplan	Bestek en tekeningen
Ontwerp	Schetsontwerp	Voorlopig ontwerp	Definitief ontwerp	Bouw- en woonrijp maken
Objectenboom niveau	0 en 1 (2)	2 en 3	2 en 3	4 en 5
Functieboom niveau	0 en 1	2 en 3	2 en 3	4 en 5
Eigenaar opstellen eisen en wensen inrichting OR	Gebiedsontwikkeling (Stadsruimte)	Stadsruimte (gebiedsontwikkeling)	Stadsruimte	Stadsruimte
In Leidraad	Duurzame gebiedsontwikkeling (Inrichting Openbare Ruimte)	Inrichting Openbare Ruimte (Duurzame gebiedsontwikkeling)	Inrichting Openbare Ruimte	Inrichting Openbare Ruimte
Kern van de leidraad	Thema's, transities, ambities	Technische eisen	Technische eisen	Materialisatie, technische eisen, principeschetsen, profielen, oplossingen
Financiën benoemd	GREX /BEX	BEX (GREX)	BEX	Raming bestek
Ruimte vragers	X	-	-	-
Kostendrijvers	X	-	-	-
Afmetingen, maten, aantallen, stuks, hoeveelheden	-	X	X	X

Tabel 2. Eisen in de verschillende fases

5 Wat kun je met deze eisen?

Het gebruik van de leidraad is samen te vatten als het per project selecteren van relevante standaard eisen en aanvullen met project-specifieke eisen. Niet alle standardeisen zijn voor een project relevant.

Als er bijvoorbeeld geen water in een project zit, hoeven de standaard eisen ten aanzien van water niet in het project specifieke PvE opgenomen te worden. Vervolgens worden de relevante standaard eisen aangevuld met project specifieke eisen. Het eindresultaat is een project specifiek PvE dat gebruikt kan worden door het gemeentelijke projectteam (Bijv. Gebiedsontwikkeling en Stadsruimte) of als een contract- en toetsingsdocument voor een externe projectontwikkelaar, zie afbeelding 4.

In de initiatieffase van een project moet een groep worden geformeerd die het project specifieke PvE gaat opstellen. Belangrijk hierbij is dat alle vakgroepen zijn vertegenwoordigd, inclusief de toekomstige beheerder. Vanuit de leidraad maakt deze groep de afwegingen welke eisen aan een project worden gesteld. De keuzes en de consequenties daarvan moeten duidelijk in beeld zijn. De besluitvorming en verantwoordelijkheid daarvoor moet helder zijn vastgelegd.

Afhankelijk van het type en de omvang van het project worden deze keuzes gemaakt. Daarbij laat het PvE voor de herinrichting van een bestaande woonstraat misschien niet veel open, terwijl er voor de ontwikkeling van een volledig nieuw bedrijventerrein ruimte blijft voor ontwerpers en ontwikkelaars. Het principe 'beheerbewust ontwerpen' en 'ontwerpbewust beheeren' zijn termen die in deze fase goed passen om de gezamenlijke doelen te bewaken.

Doel is om vanuit de leidraad relatief snel keuzes te kunnen maken uit gestandaardiseerde (al eerder beoordeelde) eisen. Hierdoor wordt optimaal gebruik gemaakt van de aanwezige kennis in de organisatie. De tijdsbesparing geeft ruimte voor discussie over de doelstellingen van het project en het formuleren van eventuele, unieke, project specifieke eisen.

6 Wat moet ik niet vergeten als ik met de eisen aan de slag ga?

Een LIOR houdt alleen zijn waarde als deze actueel blijft en de goede basisinformatie blijft bieden voor projecten die worden ontwikkeld en uitgevoerd. Dit vraagt om voortdurende aandacht, evaluatie en actualisatie. Een grote valkuil is dat iedereen na het opzetten en vullen van de LIOR achterover gaat leunen en zijn tijd en energie weer op andere zaken richt, waardoor de LIOR in de kast beland en snel verouderd. Een niet-actuele LIOR draagt niet meer bij aan het doel om de communicatie in het ontwerpproces te verbeteren en te versnellen.

De visie op hoe de openbare ruimte moet worden ingericht, gebruikt en beheerd is aan verandering onderhevig en moet worden bijgewerkt. Actueel houden betekent nieuwe eisen toevoegen en verouderde eisen verwijderen. Voorkomen moet worden (zeker met geautomatiseerde bestanden) dat verouderde en gewijzigde varianten door de organisatie gaan zwerven, waardoor onduidelijkheid ontstaat over de juiste versie van de LIOR of PvE voor projecten.

Tips en valkuilen

Voor alle afwegingen en selecties geldt dat een evenwicht moet worden gezocht in de inspanning die de organisatie moet leveren om een leidraad op te zetten, te vullen en actueel te houden ten opzichte van de voordelen en de mate van gebruik. Wanneer is het nuttig om kennis vast te leggen? Hoe vaak moet een voorbeeld terugkomen? Hoe omgaan met unieke situaties? Streef niet naar volledigheid, maar naar standaardisatie van veelgebruikte onderdelen.

7 Wie is de documenteigenaar van de LIOR?

Zoals al eerder aangegeven zijn de TBA's van team Stedelijke Beheersystemen de beheerders van de LIOR. Het daadwerkelijke beheer zou kunnen worden belegd bij de Project Beheerondersteuner. Hij/zij is verantwoordelijk voor de LIOR, voor het doorvoeren van wijzigingen in het Excel bestand. Dit doet hij/zij in overleg met de TBA's en bijv. de specialisten (beheerders) van het team. Ook zullen zij (Project

Beheerondersteuner en de TBA's) regelmatig in overleg treden met gebiedsontwikkeling om het gebruik van de LIOR samen te evalueren of om specifieke aandachtspunten te bespreken.

Het is verstandig om in de LIOR (elke versie) een blanco tabblad te maken, waarin aanpassingen en toevoegingen worden genoteerd. Zo kan een stukje geschiedenis en hervindbaarheid gecreëerd worden. Dit zouden we versiebeheer kunnen noemen en daarmee de verschillende versies een plek geven op de schijf van Almere!

8 Waar kan ik de laatste versie van de LIOR vinden?

De recentste versie van de LIOR is te vinden op de volgende tijdelijke locatie: Q:\Stadsruimte\Algemeen\LIOR. In de toekomst is de LIOR te vinden op Alforum. De LIOR is voor elke geïnteresseerde collega te openen en er kan met gezonde nieuwsgierigheid worden gezocht en gegrasduind door de eisen. Zij kunnen echter geen wijzigen doorvoeren of per ongeluk rijen of kolommen verwijderen.

9 Wanneer krijgt de LIOR een update?

De LIOR met al haar eisen voor de verschillende fases in het IAGO-proces zal zeker in het eerste jaar vaker een update moeten krijgen. In eerste instantie is het goed om in 2021 de LIOR elk half jaar te vernieuwen en aanpassingen en toevoegingen te verwerken. Vervolgens is het goed om vervolgens één keer per jaar de LIOR te vernieuwen. Daarmee blijft het ook een document wat blijft leven en wat eenvoudig te gebruiken moet zijn, zodat de LIOR up to date is en blijft!